

אלפי פרחי בר יפרחו גם מחר

כיתה ב'

ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, הפך עם התחדשות הציונות לתאריך המציין את היחס לסביבה, לטבע, הקשר בין האדם לאדמה, ואחריותו של האדם כלפי הטבע.

מנהג הנטיעות הרווח בט"ו בשבט, מזכיר לנו את מצוות הנטיעות (ויקרא י"ט, כ"ג):
"וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ, וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מֵאֶבֶל."

במדרש תנחומא (ורשא) פרשת קדושים סימן ח', ישנו דגש מעניין בנוגע לנטיעות אלו:
"כי תבואו אל הארץ ונטעתם. אמר להם הקב"ה לישראל: אף-על-פי שתמצאו אותה מליאה כל טוב – לא תאמרו נשב ולא נטע, אלא הוּוּ זְהִירִין בְּנִטְעוֹת שְׁנֵאמַר "וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מֵאֶבֶל". כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַסְתֶּם וּמִצַּאתֶם נִטְעוֹת שֶׁנִּטְעוּ אַחֲרַיִם אִף אַתֶּם הִיוּ נוֹטְעִים לְבִנְיָכֶם."

הנטיעות הן אחד המעשים הראשונים המצופים מעם ישראל בכניסתו לארץ. המדרש מדגיש שהנטיעות אינן תלויות בצורך שהעם מגלה עם כניסתו לארץ. גם אם הארץ מלאה בעצים ובכל טוב, על העם להקדיש זמן לנטיעות. נטיעות אלו הן הצהרת כוונות על דמותה של החברה ושל המדינה העתידה לקום על-ידי העם היהודי בארץ ישראל, ולהיות מופת ואור לגויים. זו מדינה שהבסיס שלה היא הנתינה. גם כשלדור הנכנסים לארץ אין צורך בעצים, הם משקיעים ונוטעים עצים למען הדור הבא.

הרב קוק, בפתגם חודש שבט כותב:
"חֲשֵׁק נְטִיעַת אֵילָנוֹת, נוֹבֵעַ מִחֶפֶץ הַטֶּבֶת הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים, הַמּוֹבֵלֵט בְּתוֹקְפוֹ בְּעֵץ הַחֲרוֹב."

נטיעה מתבטאת יותר מכל את הנתינה. הנוטע יודע שייתכן והוא לא יזכה ליהנות מפירות השקעתו, ובכל זאת – הוא שמח שהדור הבא ירוויח. זו נתינה ללא מטרות רווח. נתינה מתוך אכפתיות ורצון להיטיב.

השיעור הבא עוסק:

כתה ב' - שמירה על פרחי הבר. אנחנו נדרשים לחשוב על האחר, ולא לפגוע במשאבי הטבע, הפרחים והעצים. אנחנו נותנים לאחרים את האפשרות ליהנות גם הם מפרחי הבר.
 כתה ג' – בשימוש בטבע באופן שלא יפגע. אנחנו עושים שימוש בטבע באופן מושכל וכך בעצם נותנים לאחר. אנחנו דוחים את הסיפוק הרגעי שלנו, כדי לתת לאחרים יכולת לראות את יופי הבריאה, להריח את הפרחים, ולשמוח מהטבע.

שיעור זה מציף נקודה חשובה נוספת בנוגע לנתינה, והיא שנתינה לא יכולה להיות על חשבון האחר. למרות רצוננו לשמוח את אמא בזר פרחים, אל לנו לעשות זאת על ידי פגיעה בפרחי הבר, ומניעת יופי הטבע מאחרים.
 כך גם בנתינה.

נתינה נכונה צריכה להיעשות מתוך המשאבים הקיימים של הנותן, ולא על חשבון האחר. אין לתת צדקה מכספו של מישהו אחר, לאשר שלא בידיעתו שימוש בחפציו, מכשירי כתיבה, כדור, שיעורי בית... וכדו'.
 נתינה נכונה היא כזו שלא פוגעת בסביבה, במקבל או בנותן.

אנו מקווים שט"ו בשבט יעורר בתלמידים את הרצון לתת זה לזה ולסביבה.

[למעבר לשיעור יש לחצוץ כאן](#)

מעגל קשרי פרט קבוצה - אחריות לסביבה